

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉK FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hétre 1 " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Negy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb tájékoztatás többzet
irattések alkú szerint jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beiglatásért 30 kr.

Azok az osztályok.

Debreczen, május 21.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyűlése tegnap kimondta, hogy a debreczeni ev. ref. főiskola főgimnáziumának és tanítóképezdének intézetének tanárait fizetési fokozatok szerint négy rangosztályba osztja szándékosan használjuk a szót: rangosztály, pedig az állami törvényből annak idején kitorölték e szót s fizetési osztályt tettek helyére; — azonban ott is bennehagyták épen a legkritikusabb helyen a rangsor t s ezzel újra eltre kellették az alig eltemetett halottat, De nem ak elméletben, hanem tényleg. Nem beszélve az államhivatalnokoknak külbömbnél külbömbféle fajairól, ahol az egyes osztályaikba sorozott tisztviselők tényleg felebbvalói és alárendeltjei egymásnak csak a tanárokkal foglalkozunk, akik mind a négy, az állammal az 1300-as fokozattal 5 osztályban ugyanegy funkciót végeznek, az alig három — négy év óta érvényben levő törvénynek minden hatását tapasztaltuk csak a jót nem — Már rögtön, amint a miniszter megállapította a tanárok rangsorát, kitorölt az elégedetlenség, azóta pedig mindig fokozódott egészen addig, míg a mult hetekben a tanáregyesület maga adta be a tanároknak kinevezések és előléptetések körül elkövetett igazságtalanságok megszüntetését kérő folyamodványát. S mindenek mi volt az oka? A minősítvényi tábláza t, amely táblákban készül, senki sem tudja mi van

benne, megjegyzéseket reá nem tehet s kiteszi a tanárt ép úgy mint a többi államhivatalnokot közvetlen felebbvalója önkényének és szeszélyeinek. Vinnék a minősítvények megállapítását a tanári konferenciák elé, tárgyalnák azokat a tanári érde me ket, amelyeknek jutalmazásáért épen egy debreczeni tanár, K a r d o s Albert t. barátom küzdött annak idején a leghevesebben a Közlönyben s mondaná, okolná meg mindenki, mielőtt kimondaná a tanári kvalitások minden részére vonatkozó véleményét: bizonyára nem volna anynyi igazságtalanság.

S ez így lévén az egyházkerületi közgyűlés tegnap nemcsak elvetette az anciennitás elvét és határozattá emelte az osztályokba sorozásnál a tanári érdemek jutalmazását, hanem elnöki szóval határozattá emelte a titkos szavazás útján törtéendő minősítést is, azaz kimondta, hogy az előléptetésnél nemcsak a tanári, hanem egyéb, nyíltan élőszóval meg nem okolható érdemek is figyelembe vehetők.

Mi lesz ennek a vége? Az lesz t. uraim, hogy magasabb fizetési osztályba fognak jutni az egyik, alacsonyabba a másik politikai párthoz tartozó férfiak a szerint, amint a tanügyi bizottságban melyik lesz többségben. Tekintve pedig annak mostani összeállítását, mi bátoroknál vállalkozni arra, hogy a felelő részben elrendelt 1400 frtos fokozatba beosztandó tanárok névsorát összeállítsuk.

Kohányi Gyula.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Egy magyar találmány.

(A Telefon Hirmondó)

— A „Debreczen” eredeti tárczaja. —

Írta: **P. Magyar Elek.**

A legújabb idők korszakalkotó találmányai között, amelyek az emberi szellem diadalmát hirdetik, előkelő, sőt mondhatni domináló pozíciót foglalnak el a távolságok elenyésztését czelezők: a vasut, a táviró, a telefon. Ezek éreztetik áldásdus hasznukat legáltalánosabban és legközvetlenebbül az emberiséggel, s ezek váltak aránylag rövid idő alatt legnépszerűbbekké.

A vasut, a táviró, a telefon azok a találmányok, amelyeknek köszönhetjük azt, hogy ez a fogalom: távolság, lényegesen vesztett jelentőségéből. A keleti expressz vonat, rövid órák alatt száguld át Európán, a kábel táviró szinte hihetetlenül rövid idő alatt közvetlen telegramjainkat Amerikába, vagy Ausztrália

számára s csak néhány hét kérdése, hogy megnyíljék a budapest berlini telefon vonal.

Es csodálatos az hogy az emberek a 19 századnak ezeket a nagy vívmányait mennyire gondolkodás nélkül használják. A luxus vonat utasa nem is tudja elképzelni, hogy valaha utazó »gyors« kocsin is, Budapestről telefonon bécsi barátjával diskurálgató pedig bizonyára nem gondol arra, hogy egy évtizeddel ezelőtt még nem volt meg az a szál drót, amelyen olyan szépen beszélgethetünk a bécsiekkel. S egyik sem gondolja meg, hogy mennyi fejtrésbe, mennyi munkába került az, míg egy-egy zseni megajándékozhatta embertársait, a vasutal, a táviróval, a telefontal.

De éppen az a körülmény, hogy a publikum olyan hamar megszokta a használatukat bizonyítja azt, hogy mennyire életszükségletet pótoltak.

Igy van Budapest közönsége a telefon ikertestvérevel, a T e l e f o n H i r m o n d ó v a l, ezzel a világon egyedül álló magyar találmánnyal is. R o b i d a és B e l l a n y irtak fantasztikus regényeiben valami olyan csodáról, amely muzsikát meg felolvasásokat tart az előfizelőknek, akinek a szobájába ennek a drótjait bevezetik. De ezek az élénk fantáziával megáldott írók is csak a 20. század

BELFÖLD

A vármegyei és községi pótadók kivetése tárgyában a belügyminiszter, miután a helytlen eljárásból származó panaszok és visszasságok mindegyre sürűen fordulnak elő, körrendeletet intézett valamennyi vármegyei törvényhatóságához. A körrendeletben a miniszter felemlíti, hogy több előfordult esetben azt tapasztalta, hogy a községi pótadók kivetése és beszédése körül egyes községekben azon eljárás követetik, hogy a községi pótadók az 1886: XXII. t.-ezikk 130 §-anak világos rendelkezése ellenére, nem a folyó évi, hanem az előző évi állami adók után vettettek ki. A sürűn ismétlődő panaszok és visszasságok megelőzésére elrendeli tehát, hogy a vármegyei pótadók éppen úgy, a mint a törvény rendelkezésénél fogva a községi pótadók is, mindenkor a folyó évre kivetett állami adók után rovasanak ki.

Nopcsa báró megy. Ritka eset, hogy egy ballerina megbuktasson egy intendánst. Azt a hirt kapjuk, hogy Nopcsa báró távozását a hivatalos lap legközelebb fogja közölni. A kormány csak okosan eszelezkzik, ha annyi ügyes-bajos dolgan felül nem akar újabb zajos jeleneteket a Házban és inkább Nopcsát küldi el. A nemes báró sok rossz fát tett a tüzre. Összeveszett az operaház művészgardájának sok tagjával. A közönség kedvencei rendre távoztak, s ezekre a kellemetlenségekre ráadásul az operaház sok ezer forint végkielégítést fizetett a távozó művészeknek. Mind ezt a maga előnyére magyarázhatta s kiemelhette volna Nopcsa báró. De Müller Katicza asszony leleplezéseit oly botrányosnak mutatták az operaház viszonyait, hogy ezeken okvetlenül változtatni kell. Az opera nem lehet a Nemzeti Kaszinó szállító intézete, ugyebár ez világos? A ballet kisasszonyai folytathatnak bármily könnyelmű életmódot, ehhez igazán semmi közünk. Hová jutunk, ha az intendáns is velük lumpol? Az a vacsorás menet, a mint azt Müller Katicza leírja, a leány-fogdosó Kémény, a három fiukker, a

regényének hitték e csoda megvalósítását. S ime, itt Budapesten, a sokaig barbárnak tartott M a g y a r o r s z á g f ő v á r o s á b a u akadt egy magyar ember, E d i s o n méltó tanítványa, P u s k á s Tivadar, a ki — nem törődve a gonyolódókkal és szkeptikusokkal, — még a 19 században megvalósította ezt a csodát. Alig egy pár esztendeje, hogy Puskás emberei a beszélő ujság első szárnyait kifejlesztették a főváros utczáin s ma már minden uri család lakásának falán ott függ a H i r m o n d ó két kagylója és az előfizetők száma meghaladja a 6000-et. A budapesti közönség pedig, a melynek valóságos életszükségletévé lett, annyira megszokta a T e l e f o n H i r m o n d ó t, mintha a telefon hangmosztásának elve mindig ismeretes lett volna. Megszokta a publikum annyira, hogy ma már főöslegesnek találja dicsérni s legfeljebb a kritizálásra keres alkalmat.

Az a hír azonban emócióba hozta a fővárosiakat is, hogy a T e l e f o n H i r m o n d ó nem kisebb dologra készül, mint a vidékre való kiterjeszkedésre. Igen, e magyar vállalat intézősége komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy hálózatát összekapcsolja a vidék nagyobb városaival s ezzel o r s z á g o s vállalatú alakuljon át. Kísérletek is tör-

Nopcsa báró vezér-kocsija, igazán visszataszító kép. — Praktizálja ezt a mesterséget Nopcsa ur, ha majd nem lesz egyéb hivatala.

A kvóta fölemelése.

— Budapesti levél. —

május 20.

Bánffy Dezső miniszterelnök a tegnapi ülés végén tett az a kijelentése, hogy a képviselőház hnap a főrendiház miatt ne tartson ülést, hirtelen bevilágította a politikai helyzetet, a melyből mind határozottabb körvonalokban tűnik elő az új kvótának százalékokban kifejezhető nagysága.

Kétségtelen ugyanis, hogy a mai parlamenti szünet nem a főrendiház miatt lett elrendelve és a miniszterelnök a főrendiház holnap üléseit csak kibúvóul használta.

A főrendiház mai napirendje ez:

1. Elnöki előterjesztés. 2. Eszterházy Miklós József gróf halálának bejelentése. 3. A kir. és orsz. fegyelmi közigazgatási bíróság fegyelmi és az igazoló bíróság azon tagjainak meghiteltetése, a kik a bírói esküt eddig le nem tették. 4. Az igazoló bíróság előadójának szóbeli jelentése az igazoló bíróság május 8-iki határozatáról. 5. A temesbégavölgyi vízszabályozási terv-tervezési pénzügyeinek újabb berendezéséről szóló törvényjavaslat. 6. Az apatini öblözlet érdekeltisének társulattá alakításáról a képviselőházi határozatnak érdemleges tárgyalása.

Az ülés tehát nem fog egynegyed óráig sem tartani, másrészt pedig sohasem volt szokásban ilyen napirend miatt a képviselőházat vakációztatni, a minthogy pl. szombatokkal erősebb a főrendiház napirendje és a képviselőház még is ülés ezik.

Politikai körökben azt hiszik, hogy a mai napot kritikus nappá akarja avatni Bánffy és igen valószínűnek tartják, hogy a kvóta ügyében játszott komédia második felvonása holnap nyer befejezést.

Két nap óta, t. i. mióta a király B u-

téntek már ez irányban s Arad és Szeged lakói végighallgattak a Telefon Hirmondó egy-egy hangversenyét. Hogy ezek a kísérletek milyen fényesen sikerültek, annak illusztrálására álljon itt a következő néhány sor, a mely a kísérletek után egy vidéki lapban jelent meg: «A kitünően sikerült próba felejtetlen lesz az előtt a társaság előtt, a mely közel két óra hosszat állott igézete alatt a modern találmányok legmeglepőbb és legbámulatosabbjainak, a Telefon Hirmondónak. Oly tisztán hallottuk az opera előadását és a hangversenyt, hogy ezzel szemben a «nil admirari» elve megszűnik. Ezt meg kellett csodálnunk».

Ilyen lelkesedéssel fogadják a vidékiek annak a hírének, hogy a Telefon Hirmondó hozzájuk elvezetik.

A kísérletek után most már bizonyos, hogy a Hirmondó, a mint Budapestben 612 kilométer hosszú vezetékén 6300 előfizetőnek igényeit tudja kiszolgálni, úgy képes lesz több — az ország nagyobb városában elfutó — vezetékét kielégíteni. A kérdés technikailag meg van oldva.

Nem olyan kicsiny dolog az, ha a Budapestben kimondott szó, az itt elhangzott zene egyszerre csendül meg az ország minden részében. Minden új alap, a mely továbbra viszi a Hirmondó sodronyát, egy-egy újabb közvetítője lesz a magyar művelődésnek. Terjeszti a magyar szót, magyar zenét.

A vidék értelmisége rá is jött már arra, hogy a közhasznú vállalat anyagi hasznát és értelmi felindulását fogja előmozdítani. A vidék együtt fog élni Budapesttel, mert a nagy események, a melyeknek hírének a Telefon Hir-

mondó sodronyai szétviszik, egyszerre keltenek majd hatást a fővárosban és a távoli részekben.

Kiváló szolgálatokat tehet a Hirmondó, ha valamely téves hír demontálásáról lesz szó. Kezére járhat a hatóságoknak büntények felderítésénél, bűnösök kézrekerítésénél. A büntények részleteiről, tettesek személyleírásáról általa értesül leghamarabb a közönség és segédkezhet nyújthat a rend őreinek.

Tény az is, hogy gyakran egyesek, vagy vállalatok nagy veszteségei kerülhetők el az által, hogy az ország minden részében egyszerre kap hirtelen értesülést mindenki.

Általános ismert dolog, — hogy a vidéken csak nagyobb czégek, vagy egyes spekulánsok kapnak Budapestről üzleti, főleg tőzsdei ügyekben távirati értesüléseket. A jól értesült spekulánsok azután igyekeznek a közönséget kihasználni.

Az sem ritka eset, hogy a vidéki üzlet ember budapesti megbízója spekuláczióknak esik áldozatul.

Ezeket a bajokat mind orvosolja a Telefon Hirmondó.

Ennek segélyével egy időben és pedig a távirati utnál is sokkal gyorsabban értesülnek budapestiek és vidékiek mindarról a mi az üzlet, a kereskedelem körébe vág. legyen az termény, érték, vagy vállalat, a melynek részvényei a budapesti, esetleg külföldi tőzsdéken jegyeztetnek.

A Telefon Hirmondó kiterjeszkedéséről a napi sajtó öröndetes fejlődése is várható. A közönség fokozott érdeklődéssel fogja várni azt a hírlapot, a mely részletes tájékoztatást nyújt azokról az eseményekről, a

mondó sodronyai szétviszik, egyszerre kel-

tenek majd hatást a fővárosban és a távoli részekben.

Kiváló szolgálatokat tehet a Hirmondó, ha valamely téves hír demontálásáról lesz szó. Kezére járhat a hatóságoknak büntények felderítésénél, bűnösök kézrekerítésénél. A büntények részleteiről, tettesek személyleírásáról általa értesül leghamarabb a közönség és segédkezhet nyújthat a rend őreinek.

Tény az is, hogy gyakran egyesek, vagy vállalatok nagy veszteségei kerülhetők el az által, hogy az ország minden részében egyszerre kap hirtelen értesülést mindenki.

Általános ismert dolog, — hogy a vidéken csak nagyobb czégek, vagy egyes spekulánsok kapnak Budapestről üzleti, főleg tőzsdei ügyekben távirati értesüléseket. A jól értesült spekulánsok azután igyekeznek a közönséget kihasználni.

Az sem ritka eset, hogy a vidéki üzlet ember budapesti megbízója spekuláczióknak esik áldozatul.

Ezeket a bajokat mind orvosolja a Telefon Hirmondó.

Ennek segélyével egy időben és pedig a távirati utnál is sokkal gyorsabban értesülnek budapestiek és vidékiek mindarról a mi az üzlet, a kereskedelem körébe vág. legyen az termény, érték, vagy vállalat, a melynek részvényei a budapesti, esetleg külföldi tőzsdéken jegyeztetnek.

A Telefon Hirmondó kiterjeszkedéséről a napi sajtó öröndetes fejlődése is várható. A közönség fokozott érdeklődéssel fogja várni azt a hírlapot, a mely részletes tájékoztatást nyújt azokról az eseményekről, a

Hajdúvármegye közegészségügye az 1896-ik évben.

— Kivonat Losonczy Álmós, vármegyei tisztii főorvos jelentéséből. —
Folytatás és vége.

Ha a halálzási arányt az élet korok szerint tekintjük, úgy legtöbb halott esik az 1—5 évig levő gyermekekre 915, ezután jönnek a 60 éven felüli életkorúak 762, harmadik sorban az 1 hónapig terjedő életidőben elhaltak száma áll 548 esetel, 25—45 évig legkiseb a halálzás.

Az öt éven aluli korig elhaltak összes száma 2320, a halálzás 53.4 % át adja, a 7 éven aluli élettartam alatt meghaltak szám összege 2317 illetőleg 55.8 %

Az 1875 évi XIV. t. cz. 20 §-a értelmében a 7 éven aluli korban gyógykezelés nélkül elhalt gyermekek szülei ellen ez évben 82 esetben tették a kihágási eljárás folyamatba s 14-nél marasztaló ítélet alkalmazatott, a többiek felmentettek, minthogy méltányos okok felhozása után nem lehetett kihágást elkövetőnek tanálni azon szülőt, ki távol fekvő tanyáján, járhatlan utak idejében, hirtelen megbetegedett csecsemőjét bár elindult orvoshoz vinni, de utközben veszítette el, sem pedig azt, akinek néhány napos gyermeke néhány órai tartamu betegségnek esett áldozatul.

A 7 éves életkorig elhalt gyermekek 100 esetére vonatkozólag a gyógykezelés nélkül elhaltak százaléka 4.5% -nak felel meg s ez ugy oszlik meg a vármegye területén száma nézve, hogy H. Böszörményben 9, H. Szoboszlón 8, H. Nánáson 7. A hujvárosi járásban 26, a nádudvariban 33 kezelés nélküli gyermek halt el 7 éven aluli korban.

Minthogy pedig a lakosság számát tekintve a nádudvari járás az egész vármegye népességének körülbelül negyed részét képezi s ezen hányaddal szemben az összes nem gyógykezeltből a nádudvari járásra 32 esik, tény, hogy e tekintetben tapasztalt hiányok ezen eljárásban legelőkelőbbek voltak.

Elve született 1000 gyermekre 0—5 évig elhal 336.

Ezen adatok világosan mutatják, hogy valamint az ország többi vármegyéiben, ugy

melyekről a Hirmondó rövid, távirati stílusban előadott híre alapján már értesült.

Főleg a vidéki lapoknak lesz jó a szerkesztőségükbe bevezetett beszélő ujság. — Ettől fogják kapni leggyorsabb tudósításukat. És mennyi előttünk eddig még ismeretlen szórakozásban lesz része a vidékieknek ezentul.

Kemény időidőkben, mikor gyakran a vasuti összeköttetés is megszakad, a Hirmondó sodronya lesz az egyetlen szál, a mely a félreeső várost a világhoz köti. De ez aztán hatalmas szál lesz. Mi mindent fog ez magával vinni. Nappal pontosan megállapított napirend szerint beosztott hasznos és érdekes este pedig operálialis előadásokat.

Igen, az ország egyetlen dalmü színháza a budapesti operaház, ez időtől kezdve decentralizálódik. De nemcsak a klasszikus opera zenét, hanem esetről esetre a népszínház könnyed operettjeit is elviszik a Hirmondó vezetékével két színház premijerjeit a vidék ugyanakkor fogja élvezni, a mikor Budapest, — Színházi előadásokon kívül még katonazenében czigánymuzsikában és egyszerű másszor házi hangversenyekben is gyönyörködhetnek az előfizetők, ez utóbbiakon a főváros első művésznői művészei és írói közvetlenül a Telefon Hirmondó hallgatói számára énekelnek, zenélnak, vagy legújabb műveiket olvassák fel.

Mindezeket az előnyöket nagy mértékben fogja észrevehetővé tenni a riadójel. Sok kísérletezés után a Hirmondó műszaki osztályának sikerült kitalálni egy olyan jelző

nálunk is a gyermek ápolás elhanyagoltatik. A vármegye területén az 1896-ik évben 248 halva születés történt 3.8% után.

Az 1896-ik évben e vármegyében 43 öngyilkossági eset fordult elő, 31 egyén felakasztotta magát, 6 lövés útján vetett véget életének, sebzés útján 1, vízbe fuladással 3, phosphor mérgezésrel 1, chromsavas káliával 1 oltotta ki életét.

Gyilkosságot 11 ízben derített ki.

Mind ezen esetekben orvosi rendőrt szemle végeztetett, azonkívül 31 orvos-törvényszéki és 5 orvos-rendőri boncolás foganatósított.

A vármegye vízszolgálat feltüntető táblázatos adatai szerinti mély furású, alsó talajvizet szolgáltató kut 113, szivattyús fedett, felső talaj vizű kut 36, ivásra használt nem fedett kut 553 van a vármegyében.

A mély furású kutak 30.5 méterrel 160 méter mélységűek, szervileg nem szennyezett egészséges ivó vizet adnak, számuk ez évben 11-el szaporodott, ezenkívül 7-nak felállításán elvan határozva.

Legtöbb mélyfurású kutvan H.Szoboszlón 27, H.Nánáson 19, Nádudvaron 15, H.Bőszörményben 14, Kabán 12, B.Ujvároson, Földesen 5, Józsa, Egyek és Téglás községek kivételével minden községben 1—1.

A H.Szoboszlói, kabai és nádrudvari ezen mély furású kutak valóságos artézi kutak, a mennyiben önként kifolyók, a többiek jól izoláltak, fedett szivattyús szerkezettel vannak ellátva.

Legörvendetesebb közegészségi mozzanat hogy ezen igen nagy horderejű törekvés: fertőzhetetlenségétől védett s szervileg szennyezetlen vízzel látni el a közönséget, mindinkább szélesebb körben terjed s az ideirányult tevékenységben elerayedés jelei nem tapasztalhatók.

A téglagyári Jágó.

— Megfojtotta a csapodár szeretőjét —

Saját eredeti tudósításunk.

Debreczen, május 21.

A féltékeny szív egyformán szenvedélyes örültséggel zakatol a velencei nobile drága csipkés bársony zubbonya alatt, mint a téglagyári munkás sáros, szennyes, tarka vászon inge alatt s a párját féltő, párja után esengő

készüléket, a mivel a szerkesztőség figyelmeztetheti a publikumot egy egy nagyobb fontos eseményre, a miről éppen akkor ad hirt a beszélő ujság. Szükséges volt ez azért, mert a közönség nem ülhet szakadatlanul a Telefon Hirmondó kagylójánál s így talán éppen azt mulasztaná el a nap történetéből, a mi a legfontosabb. A riadójelet használja fel a vállalat a pontos idő jelzésére is. Reggel 9 délel 12 és este 7 órakor mindig megszólal a riadójelet éles hangja és tízedmásodpercnyi pontossággal tudatja a meteorológiai intézet által megállapított időpontot. Ez az intézkedés elejét fogja venni annak a régi mizériának, hogy az órák mindenütt másképp és pontatlanul járnak.

Hasznos és szórakoztató tehát egyaránt a Telefon Hirmondó a miről — úgy hisszük nem sokára lesz alkalma meggyőződni a vidék közönségének. És ha az országban szerte kiépül a Hirmondó hatalmas hálózata, ez ismét oly dolog lesz, a melyre a külföld előtt (a hol efféle még sehol nincs) büszkén hivatkozhatunk, mint rohamos haladásunk egyik erős bizonyítékára. Nincs is már messze az az idő, a mikor a vidék is egészen természetesnek fogja találni, hogy az egy központban elhangzott felolvasást vagy zenét az ország legkülönbözőbb részeiben egyszerre ezren meg ezren hallgathassák. A Telefon Hirmondó is arra fog jutni mint a többi nagykorszakos találmány, a vasut, a táviró és a telefon megszokják és nélkülözhetetlenné válik,

emberi bestiat végül is elvakítja a szenvedély gyilkolni fog, mert gyilkolnia kell, törrel, baltával vagy pusztá marokkal, ahogy a körülmények hozzák.

Balogh Péter téglagyári munkás évek hosszú során át viszonyban volt a szép Lovas Ágnes-el, kivel amugy bankahitre mint a munkás osztály erkölcsleg zülöttebb része szokta, együtt is élt. Mindaketten téglagyári munkások voltak s állomásaik szerint majd Debreczenben, majd Nagyváradon, majd Pecze Szent Mártonban dolgoztak.

Balogh az 1895-ik évben a debreczeni téglagyárban dolgozott s ugyanez esztendőben október 19-én a mikepércsi határban megfojtva találta a szép Lovas Ágnes-t, kiről mindössze annyit tudtak megállapítani, hogy amilyen szép volt, annyira kikapós is volt s hogy Balogh Péterrel közös háztartásban élt.

Most is Balogh Péterre háramlott a gyanu, a bíróság köröztette is, bárha a legcsekélyebb jel sem tanuskodott arról, hogy ő a gyilkos.

És most Péter Lajos csendőrmester, a Pecze-Szentmártoni téglagyárban megtalálta Baloghot, mikor a munkásoknak az igazolványait vizsgálta s mivel előzőleg már foglalkozott a gyilkosságkor az ügygyel s visszaemlékezett a Balogh nevére is, néhány kérdést intézett hozzá a szép Lovas Ágnes meggyilkolására vonatkozólag.

A gyilkos eleinte természetesen tagadt, de tétozázó, elrémült magaviselete, akadozó beszéde, zürzavaros hazudozásai annyira erősítették ellene a gyanut, hogy midőn a csendőrök — próbálásképen — de egész határozottan szeméibe mondták:

— Ne is tagadd tovább! Tanuink vannak reá, hogy te voltál a gyilkos! Te fojtottad meg Lovas Ágnes-t, a csöszök együtt láttak vele, akkor este a mikepércsi határban . . .

A gyilkos ekkor magába szállott s bevallotta, hogy csakugyan ő ölte meg Lovas Ágnes-t. Nagyon szerette ezt az asszonyt, harmadfélévig laktak együtt.

Az asszony azonban kikapó volt, hűtelen és csapodár, minduntalan megcsalta, mindenkire könnyen hozzá adta magát s ebből támadt aztán minden viszály. A gyilkosság pedig úgy történt, hogy este együtt elmentek a mikepércsi határba, egyik ismerősüket akarták meglátogatni. Utközben szóváltás támadt köztük s ekkor Balogh felindulásában torkon ragadta a szép ledér asszonyt, fojtogatni kezdte. Lovas Ágnes alétlan bukott a földre s Balogh csak ekkor vette észre, hogy az asszony meghalt . . .

Ezóta aztán mindig bujdokol, de a lelkiismerete soha sem hagyta nyugodni, soha nem volt egy nyugodt éjszakája, panasolta a téglagyári Jágó, ki megfojtotta a szeretőjét, a kikapós, csapodár szép asszonyt . . . A lelkeben megviselt gyilkost be kísérték a debreczeni királyi ügyészség börtönébe.

A Leszkay András halálhíre.

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, május 21.

A direktorok legpozsgásabb, legegészségesbbjét, ami jó dzsentrí színész direktorunkat Leszkay Satyót is elakarták már temetni. A pletyka száj nem elégedett meg jó Nyilas s y Mátyás sikerült halálhírével, mely könyveket fakasztott Adriától a Kárpátokig és szomorú sohajtásokat, mint az oláh legény dudája, mikor a vetélytárs belészurja a bicskát.

A derék Satyó, mert neki már csak ez marad a neve, most az aradiaknak kedvencz direktora, már tudniillik a kitünően szervezett társulata révén. De jelenleg Nagyváradon nyaral a társulatával, mely mint a »Nagyvárad« is írja nagyon megnyerte a váradiaiak tetszését.

A szomorú halálhír azonban Aradon terjedtel,

hol szomorú arcczal mindenütt csak a társulat nagy veszteségét tárgyalták? tegnap egész nap, hogy milyen kár is Leszkayért. De mivel daczára a keringő gyászhi nek valami részletet valami bizonyost a halalozásról senki sem tudott, sürgőnyt sürgöny után küldtek Nagyváradra a kiváncsi és részvételjes aradiak, így a Fehér Dezső kollegánk szerkesztőségébe is a »Nagyváradhoz«, hol a szerkesztőség tagjai egész megrökönyödve fogadták a váratlan hirt.

Menten, lóhalálban, külön tudósítót röpi lettek a szinkörhöz, hol azután a bánatos arczu tudósító megkönyebbedett szívvél, felvidulva konstatálta, hogy Leszkay Satyó él s ép a direktori szobában számolja a »Marianna« fényes jövedelmét.

Az asztalon a legőszintébb részvétlávratok feküdtek. A legegészsébb kritikusok, kik a direktor életének sok percét megkeserítették, írták:

»Mély és igazi megdöbbenéssel értesültünk a gyászhierről . . .«

»Az aradi színház regenerátorának halála gyászba borít . . .«

Ekként szólottak a táviratok, melyekre Leszkay ezt a választ küldte:

»Köszönöm a részvétet, de ez t a szívességet nem teszem meg.«

A »Nagyvárad« szerkesztősége pedig mint a lapban írva vagyon, az aradi tudakozókhoz a következő felvilágosító szavakat intézte:

»Leszkay vakmerőbben hiszik min valaha!«

Egyházkerületi közgyűlés.

— Nsgyedik nap. —

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, május 21.

A mai ülés legfőbb tárgyát a gazdasági tanács jegyzőkönyvei alapján a pénzkazalásra vonatkozó intézkedéseket tettek s a főiskola költségvetését minden különös megjegyzés nélkül elfogadták. Többek közt kimondták, hogy az angol bankban elhelyezett angol alapot onnan kiveszik, felhatalmazták a gazdasági tanácsot, hogy ezentul vidéki t a k a r é k p é n z t á r a k n a k is adnak a kerület és főiskola pénzeiből. Debreczen városát felkerik az általa fenntartott büntetőjogi tanszék javadalmazását a tegnapi határozatok értelmében emelje fel. Az országos tanári nyugdíjba a tanulók 1894. évi járulékát a főiskolai pénztár sajátjából fogja fizetni.

A m. szigeti liczeumnak 18000 frt évi és 40000 frt egyszersmindenkori államsegély iránti szerződéstervezetét jóváhagyták.

Az ezentul választandó tanárok korpótlékába a más iskolánál eltöltött éveket szintén beszámítandónak határozták.

A főiskolai gazdasági tanács tagságát a főiskolai ügyészi állással összeférhetetlennek mondta ki a gyűlés s így Márk Endrenek a tagságról való lemondását elfogadták s helyére Széll Farkast választották meg.

A Sz. Nagy Károly halálával megüresedett tanítóképezdei ének és zenetanári tanszéket önállólag szervezte a gyűlés (mindig megmaradó) 1200 frt fizetéssel és csak 100 frt korpótlékkal és lakbérrel. — Az állást az ősi gyűlésen töltik be.

A középiskolai felügyelőt a debreczeni tanári nyugdíjintézetbe theol. tanári kerület fizetéssel s azért az egyházkerület fizet az intézetnek a tüzkármentesítési pénztár s a tanulóktól szedendő évi 20 kr díj felhasználásával 20 évig, illetve Joó István és családja haláláig évenként 960 frtot.

Ezzel a közgyűlést 1 órakor holnap d. e. 9 órára halasztották.

Egyházi értekezlet.

— A belmissió munkálása. —
Debreczen, május 21.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület egyházi értekezletének nagyválasztmánya tegnap délután 5 órakor elének érdeklődés mellett kezdette meg ülését Simonffy Imre kir. tan. polgármester világi alelnök és Balogh Ferencz akad. tanár egyházi alelnök elnöklése mellett. A jegyzői tollat dr. Bartha Béla jogakadémiai tanár vezette.

Jelen voltak: Kiss Áron püspök, gróf Degenfeld József egyker. főgondnok, Puky Gyula kir. táblai elnök, dr. Farkas Antal egyház. főjegyző, György Endre, Segesváry József, Dorogi Lajos, Görömbey Péter, Szabó János, Davidházy János, Széll Kálmán, Biky Karoly, Sütő Kálmán, Nagy István, Benesik István, Csernák István esperesek, Soltész László, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Dicsőfi József, Csécsi Miklós, Tabajdi Lajos, György Lajos lelkészek, dr. Erdős József, Dóczy Imre, Ferenczy Gyula, dr. Bacsoni Lajos, Elek Lajos tanárok stb.

Elnök a gyűlést megnyitván, Balogh Ferencz terjeszti elő nagy gonddal szerkesztett jelentését, mely szerint a szatmári nagygyűlés programját az elnök a következőkben készítette elő s kéri ahhoz a nagy választmány hozzájárulását.

Balogh Ferencz az értekezlet szervezőtének módosítására vonatkozó novemberi javaslatát ezuttal visszaveszi. Az ügyviteli szabályzat szerint a választmány három szakosztályt: egyháztársadalmi, nevelésügyi és irodalmi tartoznak alakítani, de mivel a mandátum lejárt felel van, ezeket a szatmári gyűlésen ujonnan választandó nagy választmány által lehetne legezelszerűben megalkakítani.

A jelentés alapján óhajtja a választmány hogy a kerületi, megyei és községi értekezletek szerves kapcsolatba jöjjenek egymással. A megüressedett tisztviselői állások a szatmári általános tisztújítás alkalmával lesznek betöltendők. E közgyűlést megelőzőleg ez említett s egyéb ügyek előkészítésére előértekezlet fog tartatni.

C s i k y Lajosnak a belmisszióról szóló munkálata vélemény nyilvánítás végett az egyházmegyei értekezlethez tetetik át. — A szatmári közgyűlés egyik főtárgya G a r z ó G y u l a lelkész előadása lesz a diakonissza intézményről. A második annak a bizottságnak véleményes javaslata, mely Ferenczy Gyulának a nagyváradi közgyűlésen az egyházi vagyon és adózás tárgyában beterjesztett javaslataira vonatkozólag küldetett ki. A harmadik igen fontos tárgya lesz Gulyás Lajosnak a lelkész képzésről készített javaslataira vonatkozólag a debreczeni theol. tanárok által kidolgozott véleményes jelentés. G e r g e l y Karoly a lelképzési gond régi kipróbált eszközeiről fog értekezni. — Dr. B a r t h a B é l a jogakadémiai tanár indítványa folytán a választmány javasolni fogja a közgyűlésnek, — hogy bizon meg egy vakait vagy egy bizottságot, olyanmő statisztikai munkát készítésével mely feltüntetne, minő hatással voltak a ref. egyházra a gyermekek vallásáról és a felekezetenküliségről alkotott egyházpolitikai törvények. Értekezni fognak a prot. leánynevelésről is.

A szatmári nagygyűlés napján f. évi szept. 21-dik napja tüzetett ki. Ez alkalomból az ünnepi istentiszteleten az egyházi beszédet Széll Kálmán n.-szalontai lelkész, esperes fogja a választmányi gyűlés felkérésére tartani.

TARKA-ÉLET

A király kegyelme

— Egy öreg professzor penziója. —

Soha büne nem volt neki, becsületes luteránus volt mindig. Tanította az agostai hitvallást és a klasszikus verseket: »Aequum momento«. Kis diákokat nevelt huszonnyolc

esztendeig Iglón J e s z e n s z k y Pál tanár.

Szép város az az Igló és messze földön híres a gimnáziuma. Az alföldről Debrecenből is oda jár az ifjuság német szóra, noha a gimnáziumba rendes körülmények közt a latin végett szokás járni. Körül a havas szepe-si mezőkön hetven, nyolczvan koresolyanap is van télen, májusban kizöldel a Tátra, akkor bogarászik az ifjuság és a tanár urak együtt szórakoznak vele.

Nincs ebben az iskolában semmi hiúság, semmi beteges nagyravagyás, nincs professor, aki a Petőfi románczait magyarázta (V. ö. Lehr Albert: T o l d i), nincs, a ki Horváth Mihály és Ranke Lipót nyomán történelmet írta, a diónak ugynevezett hejában. Iglón csak az öreg Jeszenszky Pálban volt fölösleges ambíció: ő írni akart mindenárón.

Tehát mit is írhat egy öreg professzor vajjon?! Az emberek ugyanis már oly régen írnak. A halhatatlan brit végig letarolta a dráma mezejét, Göthe és Petőfi után már verset írni se tanácsos. A filozófiának a kor nem kedvez, a természettudományokhoz meg a klasszice nevelt ember nem is ért. Nos hát mit is írhat egy professzor vajjon?! Az öreg professzor még mindig írhat röpiratot. Jeszenszky Pál ennél fogva irt röpiratot.

Sőt nem is egyet.

A nyolczvanas évek vége felé Igló város valóságos irodalmi centrum lett, mert attól fogva Jeszenszky Pál egyre-másra ontotta a broszüröket. Ezeket a broszürökben pedig nem a koncepczió volt a fő, hanem a leleplezés. A professornak pedig tilos ujat mondani: ez a testületi szellemmel van ellenkezésben. Mivel pedig a leleplezések rendszerint új dolgok is egyszersmind, ennél fogva Jeszenszky Pált kétszer fegyelmi eljárás alá fogta az egyház. Először feddésre ítélték, másodszor meg száz forint pénzbüntetésre.

Akkor az öreg urat sértegetni kezdte az egyik iskolai elöljáró. Az öreg ur erre erőszakot tett jobb érzéseinek és ez egyszer nem irt, hanem perelt.

A járásbíróóság becsületsértésért el ítélté az elöljárót és most mindenki azt fogja mondani, hogy Jeszenszky Pál elégtételt kapott. Oh ez téves fölfogás, Jeszenszky Pál épp ellenkezőleg hivatalvesztést kapott és csak azért, mert a bíróság előtt mondott vádbeszédével ismét meg nem engedett dolgot művelt. Ugyanis ezt a vádbeszédet megint kinyomatta, mert hogy igen szép a nyomta tott betű.

Szép, de látjuk, hogy veszedelmes. Az öreg professzort ezután a nehéz visszaesés után elejtette az evangéliumi egyház. Hiába járt mindenfelé, az egyetemes egyházi törvényszék, a legelső fórum is hivatalvesztést mondott a fejére.

Akkor elment a királyhoz és a király perújítást rendelt el. Arra aztán az egyetemes egyházi törvényszék megint hivatalvesztésre ítélté a professzort, mert az megbocsáthatatlan fegyelmi vétség, ha egy evangélius professzor a nyilvánosság előtt mond el evangélius papokról olyan dolgokat, a melyek tulajdonképen igazak. — A király, az rendeljen csak perújítást.

Az öreg Jeszenszky Pál ekkor, miután elvesztette a hivatalát, elvesztette a 28 esztendőn alapuló nyugdíjigényét, elköltötte a póreire a vagyonkáját, mérgesen, bánatosan ott hagyta a kis szepesi várost és elköltözött Pozsonyba, ahová a községi miniszter kinevezte főigazgatósi töltnoknak.

Pozsony szép város és kellemes vidéke jó hatással van az emberben szunnyadó írói vénára. Bizonyosság rá Prém József. Az öreg Jeszenszky Pál sem nyugodott Pozsonyban, nemcsak a jó levegőt szivta, hanem irt is. Erélyesen és folytatólag. »Nyílt leszámolás egy sajtóügyi szörnnyitélet tárgyában m. P r ó n a y Dezső báró egyetemes egyházfelügyelő, ft. K a r s a y Sándor és k ü l ö n ö s e n Z e l e n k a Pál ág. h. ev. püspök urakkal! Irtá Jeszenszky Pál tanár«. Ez a mű látott Pozsonyban napvilágot és az illetők bizonyo-

san ezt nem fogják kitenni az ablakba, különösen nem Zelenka püspök. Ez volt úgy látszik az utolsó füzet is a ciklusban, mert Jeszenszky Pál már öreg és penzióba kívánkozott. De kicsoda penziót követelhet vajjon, a mikor az államot csak két esztendőöt a szolgálja és ez a törvény szerint semmit se ér? Az öreg urat most már az állam törvénye ítélte el szigoruan és kicsoda adhat ebben a dologban perújítást?

Adott megint a jóságos király és az öreg professornak, a ki egy munkában és keserűségbe eltöltött hosszú élet után még keserűbb jövődőt látott maga előtt, a napokban adta ezt tudtára W l a s s i c s miniszterelnök ilyenformán:

5878. s z á m. Ö császári és apostoli királyi felségének legfőbb elhatározása alapján önt saját kérelmére és huszonnyolcz évre terjedő felekezeti titansri szolgálatainak legfelsőbb kegyelembe töltött történet beszámítása mellett teljes fizetésével állandó nyugalomba helyezem. Hosszu időn át teljesített bu z g ó t a n á r i s z o l g á l a t á t é r t i s f o g a d j a ö n ö s z i n t e k ö z s z e n t e m e t.

W l a s s i c s .

Ugyan most már mi lesz a röpiratokkal?

Táviratok.

A király a kvóta emelés mellett.

A »B. H.« értesülése szerint a király a keddi ndvari ebéden allitolag oda nyilatkozott volna, hogy Magyarország újabb gazdasági fejlődése lehetővé teszi a nagyobb kvóta arányt. A király eme nyilatkozata nagy meglepetést keltett. De mégis inkább meglepte a jelenlevő urakat báró B á n f f n a k azon később tett nyilatkozata, hogy ha a kvóta kérdés királyi döntés alá kerülne, akkor a király a 35% mellett fog határozni, tanácsosabb tehát a 34,6% elfogadni.

A főrendiház ülése.

A főrendiház rövid ülésen T ó t h Vilmos elnök megemlékezett a tatai gróf Eszterházy Miklós elhalalozásáról.

V é r t e s s y Sándor, az igazoló bizottság előadója pedig jelentette, a C s á k y P a l l a v i l i n i Zsigmond és Gyulay Sámuel főrendi tagsága megszünt. Több apróbb javaslatot elfogadtak.

Királyi kihallgatás.

Budapest, május 21. A »Debr« ered táv. A király B á d e n i t, majd B á n f f y t kihallgatáson fogadta.

Tűzbe égtek.

Budapest, május 21. A »Debr« ered táv. A külső vaczi uiczan a lakatos gyár laeget s a tűzbe öt inas is bent elégett.

Nopcsa bukása.

Budapest, május 22. A »Debr« ered, táv. Visontai a Nopcsa ügyben interpellációt jelentett be. Nopcsa bukását s tüvozását befojezett dolognak tekintik.

Ujdonságok.

* **A gim. tanárok rangsora.** Mint értesülünk, az egyházkerületi tanügyi bizottság ma d. u. 4 órakor tartandó ülésen fogja megállapítani a főgimnázium és tanítóképző tanárainak rangsorát a melynek alapján az egyik fél az 1400, a másik 1200 frtos fokozatba fog tartozni.

* **Honvéd tiszti mu'atság a nagyerdőn.** A harmadik honvéd gyalogezred tisztikara kedélyes s kedves erdei mulatságot rendezett tegnap csütörtökön délután a nagyerdőben a katonai lövődeknél. hol már igen szépen parkirozva is van az erdő. A tiszti mulatságon, mely lawn tennisszel volt össze kötve

számos s előkelő vendégek voltak jelen. A mulatság késő estig tartott a 39-ik gyalogezred zenekarának kitűnő zenéje mellett, mely is a csodaszép Rákóczy indulóval zárta le a sikerült tiszti mulatságot.

* **Az elsötétült Debreczen.** Minálunk folyton az a panasz, hogy rossz a világítás, nincsenek lámpáink s ime azt a keveset is ami van bíróságilag elkobozzák. — Arról is érdekes dologról beszél ma egész Debreczen, amely tegnap történt meg s ebben a korrupciós világban méltó a napi krónikában való megemlítésre. F e r e n c z y járásbíró M a g o s s György ügyvéd és néhány hatósági személy tegnap egész nap kocsin jártak be a várost s keresték azon helyeket, ahol olyan lámpa vagy, mely nem szabadalmazott s ahol csak találtak elkobozták azokat, vagy pedig elrendelték, hogy ma déli 12 óráig tüntessék el azokat, mert másképen jaj nekik . . . A dolog olyanformán áll, hogy valami pesti vagy bécsi cég feljelentést tett egyik debreczeni lámpakészítő ellen, hogy az izzó lámpákat készít s így rontja az ő gseftjüket, dacára, hogy szabadalma erre nincs. A járásbíró erre elrendelte a Debreczenben található összes ilyen lámpák elkobzását s azért volt tegnap ilyen inquisitio. — Pedig a városban rendkívül sok hely, kereskedések, kávéházak, vendéglők, sőt magánházak is vannak ahol ettől a kereskedőtől vásároltak ilyen izzó lámpákat, mert a debreczeni cég igen szolid árakban és kitűnő lámpákat készít. — Így ne csudálkozzanak lapunk nyájas olvasói, ha ma este sok vendéglőt és kávéházat a sötétség lepi el, mert hisz azzal a járásbíróval mit sem törődik, hogy ha a nagy költséggel készített diszes lámpákat leszedik, mivel v i l a g i t a n a k a nagy közönségnek. — A járásbíró csak v a k o n a törvény §-ait követi, azaz hogy azt sem, mert hivatalos helyen meg vannak arról győződve, hogy nem volt törvényes a járásbíró eljárása, mivel a szabadalmi törvény idevonatkozó §-ai a bíróságok csak a bitorlóval szemben adják meg a jogot arra, hogy a szabadalmat nem kapott készítményeket elkobozhassák, de azt a törvény nem mondja, hogy harmadik személyvel szemben szabad ily eljárást követni, csak abban az esetben ha a készítmény közveszélyes. — A károsultak, kik természetszerűleg nem tudhatták, hogy az illető cég oly lámpákat árul, melyre nincs szabadalma, meg fogják felelősségre a járásbírói végzést, de természetesen csak birtokon kívül tehetik ezt meg, vagyis akkorra már régen elkobozták a lámpákat, mire a felelősség el-ól.

* **Kinyílt már az akácfa virága.** A májushónap legmézesebb virága az akácfa virága kinyílt már. Fehér, gyöngye, puha virágocskákból összefüzdve, minden egyes virágcsal egy-egy ártatlan, remek bokréta. Méze, illata egy virágnak sincsen kellemesebb, mint az akácfa igénytelen viráginak, tudják ezt a kis méhek is, mert ebből készítik a legfinomabb legfehérebb, legédesebb, s legkapósabb virágmézet, az akác virág mézet. S akácfa virágai a mint bólintgatnak, mintha csak hófehérke kisleány hajtogatná a fehér fejét, pirulós orcáját.

* **Talált hulja.** K á l m á n c z h e l y i Mór mezőrendőrkapitány tegnap hivatalos ügyben a matai pusztán Debreczenből 23 kilométernyire járt, a mikor egyszerre az utfélen egy emberi holttestet talal, a ki mellett két ló és egy csinó állott s e költőfekeket még mindig erősen tartotta kezében. —

Kálmánchelyi kapitány behozatta a kórházba a hullát, hol felboncolták es kiderült, hogy a sok pálinkázástól szívészélhüdsét kapott. Kitért is megállapították s kitűnt, hogy Horváth György gazdalkodó, ki B i g n i o János ondódi tanyáját bérlé. A holttesten semmi kólerószak nyomai nincsenek s így a gyilkosság ki van zárva.

* **A légy ember.** Mert másként nem is lehet nevezni az érdemes F o s f o u r i e e Cz-t, a szalonművészt, ki a legmagasabb terem plafonján akként sétal, mint egy begyes kiasszonyka a nagyerdei sétatérén. Csak hogy Fofauriée urnak a feje fog lefelé konyulni, a lábai pedig felfelé állanak s ekként fog lépegetni a terem felső plafonján, minden horgony vagy kötélség nélkül szabadon, akár csak mint a légy. Ezért ia hívják az érdemes Fousfuriée-t légy királynak, ki még azonkívül 1000-nél több misztikus és titkos soha nem látott mutatóványok kiviteleiére képesítettnek hirdeti magát a plórs papiroson. Fosfuriée és társa szalonművészek a jövő hét valamelyik napján szándékoznak művészetüket bemutatni, amikor is majd hiraással lesznek.

* **Majális műkedvelői előadással.** A református felsőbb leányiskola növendékei f. hó 22-én megtartandó majálisukat, most még műkedvelői előadással is igyekeznek érdekesebbé tenni, sőt lesz szavaltat, koncert is, még pedig mint a műsor bizonyítja igen érdekes. Először: E m b e r e k é s m ű v é s z e t e k című drámai költeményt adják elő, melyet K a l o c s a Róza, kiváló írónőnk fordított magyarra. Személyek: Az Urangyala: Vad Róza. Ádám: Szücs Anna. Éva: Bugyi Irma, Zene: Reichenberger Etus. Költészet: Kiss Róza. Fesztészet: Tóth Vilma. Szobrászat: Polgár Irén. Építészet: Laky Margit. Második tárgy az eredeti s ugynevezett K i n d e r S y m p h o n i e. Előadják zongorán: Both Jenke; gyermekhangszeren: Ludány Mariska, Reichenberg Etelka (dob), V a d Róza (dob); B u z i Róza (trombita), Laky Marit, Bugyi Irma (trombita és fűrj); Kiss Róza, Nánassy Margit, Szücs Anna (fülemile), Olasz Margit, Polgár Irén, Serék Margit (csengettyű), Polgár Margit, Tóth Mariska, Tóth Vilma (kakuk). Harmadik ponttal a P e t ő f i ismert kedves költeménye: A r a n y L a c z i n a k következik, melyet P u k y Rózsiaka szavalt el. 4. — A n y e l v t a n. Vigjáték egy felvonásban, átdolgozta: K a l o c s a Róza. Személyek: Forgácsos, a t . . . akadémia elnöke A. Nagy Honka. Perjesi, volt hentes, most gazdag magánzó Fekete Lenke. Berta, ennek leánya Nánassy Mariska. Antal, inas Perjesinél Szücs Anna. Borsi, allatorvos Vad Róza. 5. Magyar táncok Brück Gyulató. Zongorán 4 kézre előadják: Both Jenke és Bugyi Irma. I. Both Jenke és Reichenberger Etelka II, 6. Hódolás Pósa Lajostól. Előadja: Nánassy Mariska. A műkedvelői előadás délután pontban 5 órakor kezdődik.

* **Ui fogorvos.** Mint értesülünk a debreczeni jeles orvosi kar egy kitűnő speciálistáival gyarapodott, de K o s z o r u s István fogorvos, ki ugy Budapesten, mint az ország más vidékein nagy sikerrel gyógyított, most végleg meglepedett szülő városában. Dr. K o s z o r u s gyógyításait s műteteit Kis Várud utcai lakásán eszközli.

* **Elszőkött a családjától.** B e r g e r Farkasné szül. Albert Hermina ma panaszt tett a rendőrségnek hogy férje három nap előtt szó nélkül elment a háztól s azóta nyomtalanul eltűnt, nem hallott semmi hírt ró'a. Előadta az asszony, hogy 1888 óta el férjével s házasságukból 5 gyermek született, kik mindannyian élnek. Ő azt hiszi, hogy szegénységük miatt keseredett el annyira, mert nagy nyomorban éltek s ő fel is, hogy bánatában öngyilkosságot követett el férj. A rendőrség elrendelte a megszökött férj köröztesését.

* **Névváltoztatás.** G r ü n b e r g e r Emánuel nagyváradi illetőségű debreczeni lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel G á r v a l t o z t a t t a.

* **Elhalasztott végtárgyalás.** A debreczeni kir. törvényszék előtt ma lett volna a Seres Géza járásbíróági irnok ügyében a végtárgyalás, ki tudvalevőleg a mult nyáron feleségét, ki őt megcsalta, a Kossuth utcán rálött. — S e r e s Géza ugyan a rendőrség és vizsgálóbírószág előtt azt vallotta, hogy ő magát akarta agyonlőni, mindazonáltal a kir. ügyészség szándékos emberölés kísérletének vétsége miatt emelt ellene vádat. Seres azonban — kit időközben szabadlábra helyeztek — nem jelent meg a végtárgyaláson s így azt elhalasztották.

* **Megkerült tolvaj.** Említettük lapunk tegnapi számában, hogy egy tolvaj a piaristák sonkájára és kolbászára éhezett s el is lopott onnan nagy mennyiségű disznó neműt. A tolvajt ma T ó b i á s Dezső csavargó személyében B a l á s rendőrbiztos elcsipte. A III-ik ker rendőrség előtt történt kihallgatása alkalmával T ó b i á s elismerte hogy a lopást ő követte el s a 7 drb sonkát eladta, a kolbászt és a többit megette, mert hát éhes volt. A tolvajt még ma átkísérték a kir. ügyészség börtönébe.

CSARNOK.

Egy detektiv regénye.

— Ottolengui Rodrigótól. —

— A Debreczen sajtó fordítása. —

(Folyt. és vége.)

— Akkor az is nagyon lehet, hogy a gazficzkó belopódzna a házba, az asszonyt azért gyilkolta meg, hogy annál nyugodtabban kutathasson a drága kövek után, vagy nagyon lehet, hogy olyan czinkostársnőől akart szabadulni, kire már nem volt többé szüksége. Legalább az én meggyőződésem ez volt, mely annyival is inkább nem hagyott nyugodni, mivel megvoltam győződve, hogy én ismertem ezt az embert.

E perczen Thuret a pohara után nyult, de mielőtt megfoghatta volna, Barnes máris ajkához emelte s kiűritette azt az utolsó csöppig. Thuret zödlött, kékült a dühtől, hevesen Barneshez fordult, hogy a mint látszott, kérdőre vonja, de most egy kis jelenet játszódott le kettőjük között, mit a többiek észre sem vettek. Barnes hátradől a széken s szomszédja előtt egy revolver csőtorkolatot csillogtatott meg, mit az asztal alatt szorongatott a kezében. Ez egész jelenet alig tartott egy rövid másodperczig, máris a két férfi oly figyelmesen látszott figyelni az elbeszélésre, mint a többiek.

— Midőn az elébb azt mondtam, hogy megvoltam győződve, miszerint a gyilkost ismertem, folytatta Mitchel, olyast állítottam, mit még meg is kell magyaráznom. En ugyan a New-Haveni pályaudvarban jól megfigyeltem ezt az embert, mikor a táskát elrejtette, de mivel az arcát csak futólagosan láthattam, ezután alig ismerhettem volna fel. — Néha azonban kis körülmények keltének olyan gyanút, melynek alapján megvilágosodik a rejtély, ha az ember figyelmesen s türelmesen kutat. Már a vasuti tolvajlás előtt szemembe tűnt egy este a klubban egy ur, kártyázott s én megfigyelvén, arra a meggyőződésre jutottam, hogy ezen ur hamisan játszik. — Nehány nappal később a tolvajlás után, ismét találkoztam ezzel az emberrel, Barnes ur is jelen volt. Gondolkozni kezdtem, hol is láttam már ezt az arcot. Természetszerűen, a klubban, mondtam magamban. De nem birtam egy különös érzéstől, sejtalemől szabadulni, hogy valahol másutt is találkoztam már vele, később midőn Barnessel beszédbe elegyedtem

megtudtam, hogy szinte jelen volt ez alkalommal a vasúton, sőt éppen őt vizsgálták meg legelőbb az utazók között. Ez észrevétel meggyőzött róla, hogy a tolvajhoz van szerencsém. Még akkor a gyilkosságról nem tudtam semmit. És most ne feleddék el kérem, hogy magam is meglehetősen belekeveredtem a büntető igazság-szolgáltatás hálójába, így tehát a saját biztonságom érdekében, eltekintve a társadalom iránti kötelességtől, a legnagyobb fontosságu volt reám nézve, hogy reá bizonyítsam ezen emberre a bűnösségét. Ép azért egy merész tervvel léptem fel. Keresni kezdtem ez embernek a barátságát. Egy este meghívtam magamhoz s nyíltan szemre lobbantottam a hamis kártyajátékot. Eleinte természetesen berzenkedett, de én nyugodt maradtam s talán legjobban megleptem avval az ajánlattal, hogy legyünk társak a nyereségre. — En korántsem vagyok olyan gazdag, mint általában elvan terjedve. Mondtam neki. És amim csak van, azt is mind Európa különféle játékasztalain nyertem. Erre azután beismerte, hogy valóban van egy szisztémája s ezidőtől csakugyan, mint a legjobb barátok szerepeltünk a világ előtt, habár megvagyok győződve, hogy sohasem hitt teljesen bennem. Miután valamennyire megnyertem ez ember bizalmát, egy nagyobb útesre készültem, melytől kettős hasznót vártam. Hogy míg egyrészt a detektívét felrevezetvén, így megnyerhettem fogadásomat, de csapdába csaltam a gyanus urat is. Egyik nap egy rubintot mutattam Mr. Barnesnek, mit később menyasszonyomnak ajándékoztam volt. De ugyanekkor azt is megmondtam neki, hogyha a vasúti tolvajlásban ártatlannak találja is, akkor sem feleddje el, hogy még a megállapított időn belül egy büntényt fogok elkövetni. Ekkor tervelem az eml. kezűes Ali Baba ünnepélyt, úgy rendezvén azt, hogy az ujeszten dőnek ugyanaz napi estéjén lett megülvén az melyen az én fogadásom határpontja is letelt. Tudtam, hogy ebből a mi detektívünk azt fogja következtetni, mely szerint a menyasszonyomat akarom meglopni, mivel ha erre menyasszonyommal előlegesen megegyeztünk, akkor e büntényt még büntetni sem lehetne. És Barnes ép e pontban itélt meg hamisul, mert a világ minden kincséért sem kevertem volna az én legkedvesebbemet ilyen kétes dologba. Nem volt biz neki semmiről sem mi tudomása. De mivel akkor még a vasúti tolvajlás részleteit nem ismerte, tehát nem is sejtette, hogy én már a fogadás alapját képező büntényt el is követtem. Miért is olyan kedélyhangulatban volt, miből következtetni véltem, hogy a tolvajnak nem igen fog ellenszegülni, mert hihetőleg helyettem fogja elnézni. Ekkor elutaztam Filadelfiába, betegét jelenttem s a kemtől megszökvén, visszatértem az ünnepre. Hogy Barnes ur is jelen lesz arra számítottam és előre úgy intézkedtem, hogy egy rabló jelmez neki is jusson. Az én általam gyanúsított férfit kértem fel az Ali Baba szerepének az eljátszására, de elég ravasz volt, hogy ő meg másismerősét kérte fel e szerepre. — Míg maga pedig szintén rablóként öltözött. Emiatt kénytelen voltam aztán valamennyi hasonjelmezű urat megszólítani, minél nagy elégtételre szolgált, hogy emberemet mint Barnest megismertem a hangjaikról. Az utolsóképnél Barnes, szemlato mást Ali Babát figyelte, közelebb akart hozzá ferközni, de véletlenül mégis az én gyanus emberem megé került. Tartván tőle, hogy a tervemet összezavarhatja, én meg ő mellé tolokodtam. Most az én célom az volt hogy az emberemet kísértésbe ejtsem a rubint eltolvajlására, mivel ha ezt meg mertem cslekedni, akkor legalább én magam meggyőződhettem róla, hogy gyanum nem volt alaptalan. Megengedem, hogy örült terv volt, de mégis sikerült. Mert láttam midőn emberem a szultán és Seherzade előtt a szálamot végezvén, a Seherzadének a hajából a rubintot finoman kihuzta, Barnes hasonlólag látta ezt, meg is akarta azonnal fogni a tolvajt, hanem megakadályoztam ebben, erősen megfogtam, majd közé löktem a tolongó vendégseregnek miközben én a most támadt zür-zavarban észrevétlenül kiosontam a házból.

Mitchel most rövid szünetet tartott, — kellemetlen hallgatas következett, mert inkább mindenki csak érezte, min' tudta, hogy most szomorú játék következik.

— Lesz szives Ön nekünk megnevezni ezt a könni valót névszerint is? kérde Thauret végül.

— Nem, felelte Mitchel gyorsan, a nevet nem mondhatom megeltolvajnak, semmi kézzel fogható bizonyítékaim nincsenek ellene.

— Hi-z Ön mégis azt mondta, hogy látta, midőn a rubintot ellopta? — ellenkedett Thauret.

— Igen. De mivel én amiatt magam is gyanúsítva vagyok, az én tanuságom nem volna elegendő. Hallgassa meg inkább azt, hogy jártam el ezután. A legfontosabb az volt reám nézve, hogy a drágakő eladását lehetlenné tegyem. És ez nem is volt olyan nehéz, mivel e rubintot az egész világon mindenütt ismerték a szakemberek. Minden kereskedőt értesítettem s ezt tudomására juttattam az én emberemnek is. Továbbá a leleplezést egész ma estéig óhajtottam elhuzni, mikorra letelt az én fogadásom végső határpontja is. Majd észrevettem azt is, hogy az én emberem nem idegenkedne valami gazdag amerikai nővel házasságra lépni, mivel egy izben ügyesen kérdészködött ki sógornőm vagyoni állapota felől. És én erre oly módon válaszoltam neki, hogy biztosra vettem, hogy ezután mindent el fog követni, csak hogy őt megnyerhesse. És ekkor valami olyast tettem, amit talán nem is szabad lelt volna tennem. De éreztem, hogy nra vagyok a helyzetnek s az eseményeket helyesen kormányozom. Fogadtam Dórával, hogy egész máig nem lép senkivel semjegybe, mondván neki, hogy ha a fogadást megnyeri, akkor nagy segítségemre lesz nekem is abban, hogy én is megnyerhessem az enyémet.

Midőn Dora a fogadást megtette, Randolph ép ez időtájt a Mitchel elleni gyanuja miatt kissé talán túl hidegen is visszahuzódott. Ugy hogy Dora haragjában már alig is számított a komoly kérésként. Hanem később megint nyugtalankodni kezdett, midőn Randolph a kisgornő várakozása ellenére komoly ajánlattal lépett fel. De mivel fogadását nem akarta elveszteni, tehát aként cselekedett, amint az el is lett beszélve. És bárha Mitchel a gonosztevő nevet nem is nevezte, a jelenlevők közül mégis többen tudtak, hogy kire célozolt.

— Ez tehát a magyarázata, — kiáltott Randolph lelkesen, gyorsan visszafojtván azonban a következő szókai.

— Igen, Mitchel kiegészítette e megszakított mondat, ez megmagyaráz mindent, mi eddig e'otéd érhetetlen volt. Ne haragudj, hogy eddig kellett várakoznod, mert most már nem csupán szived választottját nyered meg, hanem ezt az utólványt is, melyet nekem most a fogadás díjaként kell kifizetnem. Uraim, kocsintunk a Randolph győzelmére.

Ez hallgatva meg is történt, mert a vendégek mindnyájan elfoglaltak voltak, mivel érezték, hogy a dolognak komolyabb része még csak most következik, mindnyájan feszülten várakoztak.

— Barátaim, most Mitchel végül ezeket mondta, most már az én történetemnek vége, csupán annyit fűzök még hozzá, fejedjék meg, — hogy Barnes urat bizzam meg a fonal további legombolyításával, ha ugyan képes lenne reá. Lesz szives tehát most az Ön értesüléseit előadni.

TIZENNYOLCZADIK FEJEZET.

A Barnes értesülései.

— Uraim, kezdtem Barnes felállván, én csupán egész közönséges ember vagyok, akadnak, a kik le is nézik a mesterességemet, pedig hivatás, nagy hivatás kell ahoz, születni kell arra. A mi házigazdánk például kitünő detektív lett volna. És ha most önöknek beszélhetek a viselt dolgaimról, amiket véghez vittem, akkor azt is ki kell jelentenem, hogy a mit tettem, azt legnagyobb részét a Mr. Mitchel közbenjárásának s nagybecsű segítségének köszönhetem.

— Ama szobában, hol a gyilkosság történt, egy különös gombot találtam, mely annyira hasonlított Mr. Mitchel egy különleges,

eredeti garnitúrájához, hogy a gyanu szinte reá háramlott. Sok időmbe került, míg ezt a dolgot kimagyarázhattam, de nem hiában fáradtam, mert felfedeztem a meggyilkolt Montalbon Róza ez igaz nevét, a mi később munkálkodásaimnál igen nagy segítségemre volt. Továbbá meggyőződtem róla, hogy Mr. Mitchel ártatlan s midőn ezt kinyilvánítottam előtte, ugyanakkor megmondta nekem az ékszerész nevét is, aki a gombokat készítette, hogy Párisban lakos, mire aztán Párisba utaztam.

— Az én kezeim között levő gomb azonban hibás volt s ép ez a pont volt az, a miből kiindultam. Az ékszerésznek megneveztek nekem azt az embert, aki a gombokat metszette, de a hibás gombról nem volt tudomásuk. A kömetzőről sem tudtak szolgálai többé már semmi felvilágosítással, így hogy a párisi rendőrség segítsége mellett is belelelt egy hónap, míg megtaláltam ezt a férfit. Végre mégis megtaláltam, azt mondta, hogy a gombot egyik barátjának adta el. Ez meg azt mondta, hogy egy hölgynek ajándékozta volt, kinek vallomása szerint e gombot meg tőle egy általa kreolnőnek jelzett asszonyszemély lopte volna el. — Így jutottam végül a Montalbon nyomára. S kiderítettem, hogy e hölgynek volt Párisban egy Jean Molitaire nevű barátja, aki a fent említett párisi ékszerész cézgnél volt alkalmazott, még pedig az elárúsított ékszerész továbbításával volt megbízva. Ő írta ama két ékszer jegyzéket is, melyeknek egyikét a meggyilkolt asszony személy holmiai között találtam meg, máikat pedig Mr. Mitchelnél, mi akkor nemcsak megfeythetetlen, hanem igen gyanus is volt.

Amint én tudom Mr. Mitchel régebben valami értékes papirokért briliánsokkal fizetett ennek a hölgynek, ajánlván hogy azt a párisi cézgnél bocsássa áruba, mely czé ből ajánló levéllel is ellátta.

— Ez kettős czélből történt, szólott Mitchel közbe, mert ezt a személyt elakartam Amerikából távolítani, másodszor, mert ezeket a briliánsokat szivesen vásároltam volna vissza, ami a párisi ékszerész ház közvetítésével sikerült is.

— Ezen eladás alkalmával látta aztán Molitaire a briliánsokat, beszelt Barnes tovább. Rövid idő múlva Mitchel ur a második ékszergyűteményt is megvásárolta, mely üzlet felől Molitaire ismét részletesen volt tájékozva, mert hisz ő küldte el Bosztonba a köveket. Aztán avval a czéllal, hogy Mr. Mitchelt meglopja, úgy latszik az asszonyt is reabszélte, hogy kiserje át a tengeren, miből kövekezőleg a kövek postára adása utáni nap felmondta a cézgnél a szolgáltatott s ez időtől kezdve nyomaveszett Párisban úgy neki, mint az asszony személynek.

— Ebből ön tehát azt következteti, hogy a kövek után utaztak volna el? kérdezte Mitchel.

— Nagyon természetes. Itt aztán szót váltak, hogy kevesebb gyanu keltse nek és Montalbonnak eset utján sikerült is ugyanabban a házban lakást váltani, ahol Mitchel ur jövedőbelije lakott, míg Molitaire pedig a Hoffmann szállodában telepedett meg, amelynek közelében meg ő Mitchel ur lakik. Ezen az uton a két szövetséges önt figyelemmel kísérhette s idejekorán értesülhetek róla, hogy mikor utazott el Bostonba. Követték önt s ugyanabba a szállodába mentek. Ön aztán Mr. Mitchel a vámhivatalból kiváltotta a köveket s míg este a színházban időzött, a két zsvány távolléte alatt elopta a köveket. És én Mr. Mitchel nagyon is elfogadhatónak tartom az ön feltevését a gyilkosságra s a gyilkosra vonatkozólag, aminek utána ön az ő tudtán kívül a saját tulajdonát visszaszerelte. Gyilkos valószínűleg azzala feltevéssel mehetett fel az asszonyhoz, hogy az a kézi táskából még előbb kiszadta a köveket, mintsem hogy ő ellopta. És azt hiszem ez eléggé magyaráz mindent.

— Bocsásson meg, hogy ellent mondok, Thauret közbeszólt. Az én felfogásom szerint az ön elbeszélése és e közt a férfi között semmi összefüggés nincsen — hogy is nevezte őt ön, nemde Jean Molitaire? Mert azt nem

látom bizonyítva, hogy valami része volt a bűntényben.

— Pedig én úgy hiszem, hogy mégis bebizonyítottam, felte Barnes.

— Én előttem semmi esetre sem tettem tisztábbá a dolgot, folytatta Thaurét egész nyugodtan, mintha csak tárgyról beszélt volna. Ön azt mondta, hogy az asszony a briliánsok eladása alkalmával ismerkedett meg Molitairevel és hogy azután együtt, egyszerre, tündek el Párisból. Az asszonyt aztán ön New Yorkban megtalálta, de honnét tudja ön, hogy az a férfi nem u'azott el egészen máshová, például Oroszországba?

— Nem, Oroszországba nem utazott, mondta Barnes határozottan. S mit szólana ön ahhoz, ha például én azt mondanám most önnek, hogy a Molitaire név is felvett név volt s e férfinak igazi neve Montalbon volt? És mit gondol vajon nem lenne-e ennek újabb jelentősége, ha visszaemlékezünk, hogy e meggyilkoltak a ruháiból a név, a betű ki volt vágva?

E szavak nagy érdeklődést keltek, de Thaurét hidegen maradt.

— Minden ténynek van jelentősége felte nyugodtan, de mi magyarázatát képes ön adni e körülménynek, feltéve, hogy ön ezt bizonyítani is tudja?

— Hogy Molitaire férje volt a meggyilkoltak. De már évek előtt szakítottak, az asszony New Orleansba vándorolt, hol játékbarlangot alapított. Mikor Párisban találkoztak felismerték egymást. És midőn a férfi a tervet kieszelte, hogy utána indul a köveknek éppen tervébe beleillett az asszonyi segítő társ kibékült vele, hízelt neki, hogy eszközként felhasználhassa. A gyilkosság után azonban érdekében állott, hogy a Montalbon nevet a meggyilkolt ruháiból kivágja s megsemmisítse.

— Megbocsásson, hogy beszédét megszakítom, de igen szórakoztatónak találom, szólott újból Thaurét. Az Ön gyors eszjárása valóban meglep engem, hogy Ön mily villámgyorsan képes az emberek tetteit, terveit áttekinteni s aztán olyan biztos is a dolgában? Ha például az az asszony személy a jegyeit már rég, előbb kivágta volna tetzem mikor meg felvett név alatt élt, nos az Ön feltevése akkor is olyan jelentőségteljes maradna? Az igazságszolgáltatás határozott bizonyítékokat követel s ha az ön feltevései ilyen ingatatag alapon állanak, akkor miként akarja annak a Molitaire-nek vagy Montalbonnak a bűnöségét bebizonyítani? Mert hisz, hogy amaz asszony személynek férje volt, még az magában talán nem bűn?

— Nem, mondta Barnes, ki belátta, hogy e szószaporításnak végét kell vetnie, igen beismerem, hogy az még nem bűn, hogy annak az asszonynak férje volt. De nagyobb jelentőségű az, ha én például annak a Molitaire-nek egy fényképét megtalálom Párisban mit egész véletlenül felejtett a lakásán s hogy ha ugyan azt az embert ismerem fel benne, a kit Mitchel ur is a rubint ellopásával gyanúsít s hogyha még én New-Yorkba visszatérem után ennél az emberrel valóban meg is találom a rubint, úgy hiszem ezek elég figyelemre méltó tények lesznek.

— Tehát megtalálta a rubintomat? Mitchel bámulva kiáltott fel.

— Ime itt van, mondta Barnes s átadta a követ, Thaurét ajkába harapott s csak nagy önnuralommal küzdhetette le felindulását.

— Mr. Barnes sajnálva mondom, hogy csalódott ön, mondta Mitchel, miután a követ körülnézte, de ez nem az én rubintom.

— Egész biztos ön ebben? kérdezte a detektív diadalmas mosollyal.

— Igen! De ön így is a legnagyobb elismerést érdemeli, mert ha ez a kő nem is az a rubint, úgy de mégis ezt lopták el. Nevezetesen nekem minden követemről vannak sikerült utánzataim s mikor azt a kis próbát tettem úgy véltem, hogy mégis csak kár volna azt a nagyértékű követ, mint valami közönséges kavicsot, akként vesélyeztetni s ezért használtam ez utánzatot, ime itt van. De hát ön miként jutott hozzá?

— Már néhány napja, hogy visszatértem New-Yorkba s ez idő óta Montalbon felett

személyesen őrködtem. Tegnap nagy bámulatomra a rendőrségre ment, hol a lopott kövek megtekintésére kért engedélyt, azon ürügy alatt, hogy talán a titok megfejtéséhez így hozzájárulhat. Én valami rosszat sejdítettem s hasonló engedélyt eszközöltem ki s egy szakértő vizsgálatával megállapítottam, hogy a szemtelen betyár a kövek megtekintése közben a gyűjtemény valódi rubintját a lopott utánzattal kicserélte.

— Istenem! mondta Mitchel egész önkénytelenül, ez az ember igazi művész a mesterségében. Tehát mégis csak a valódi rubintért kell önnek köszönetet mondanom? De most már azt beszélje el, hogy ezt aztán miként kerítette meg.

— Egyszer magától Montalbonról hallottam, hogy az okos tolvaj a lopott tárgyat egyedüli biztos helyen csak a testén rejtheti el, hogy az mindég kéznél legyen. Azért szinte bizóra vettem, hogy ő is szinte ezt az eljárást követte. És midőn ma este a társalgás eme pontra áttért, amidőn nyilvánvaló lett, hogy minden le lesz leplezve, a férfi, aki itt jelen van, a rubintot a vörösboros burgundi pohárba ejtette, ahol egy könnyen nem is keresték volna, ha másként nem, legrosszabb esetben, leis nyelhetve azt, később meg is próbálta azt, de én gyorsan elkaptam s kiittama poharát s így a rubint az én szájamba került. És most Montalbon ur, a törvény nevében foglyom. E szók után a detektív kezét a Thaurét vállára tette.

D: a jelenlevők bámu'atára Thaurét e pillanatban is teljesen nyugodtan maradt s aztán pedig lassan, értelmesen így beszélt:

— Uraim, ma este több történetet hallottunk. S legyenek szívesek tehát nekem is némi figyelmet áldozni s itéletüket még néhány szempillantásig fenttartani?

— Hogyne hallgatnánk meg önt, mondta Mitchel, ki bámulta az ember nyugalmát. És a vendégek a detektív kivételével ismét leültek. Barnes foglya háta megett állva maradt.

— Kérem legyen szíves tölteni, szólott Thaurét egyik pinczérhez, nyugodtan iván, miután poharát teletöltötték.

— Nem fogom hosszú történettel fárasztani önöket, kezdette, csupán csak egy véleményét akarok kifejtetni. A mai ugynevezett művelt társaság atokként tekinti s bünteti, a mit az ugynevezett gonosztevők osztályának neveznek. S vajon hányan vizsgálják meg azokat a körülményeket, azokat az okokat, melyek ezt az embert bűnténybe belevitték? Mert hisz az ily emberek élete nem annyira csábító, hogy arra valaki szabad elhatározásból reáadna a fejét, legalább az olyan ember kinek vannak erkölcsi érzékei. Akik azonban már természetüknél fogva hajlandósággal viselgetnek az erkölcselenségek iránt, ezeknél természetesen másként van minden. De hátha azonban valaki ily erkölcsi fogyatkozással születik, akkor ki a bűnös? Az embert magát — a multtal, melyben az elődei éltek s a körülményeket, melyek között maga is kénytelen volt élni ezeket értem én? Mi sajnáljuk az olyan embert, aki valami testi nyavalyát örökölt, de elítéljük azt, aki erkölcsi érzés nélkül születik, bárha a körülmények és okok e g é s z hasonlóképen visszavezethetők. — Én pedig ilyen ember vagyok, mindig gonosztevő voltam, legalább oly értelemben, hogy az életfentartásom becstelen utakon eszközöltem. De ön azt mondaná erre Mr. Barnes, ekkor a detektívhez fordult s annyira lekötötte a figyelmét, hogy az észre sem vette, mikor egy kis fehér lapdacsot beejtett a pohárába, hogy hiszen az ékszerész cégnél mégis csak becsületesen dolgoztam? Már ami voltam, az voltam, de mindig törekedtem minden eljárásomban a művészies kivitelre, a mint különben az előbb Mr. Mitchel is beismerte. Mert ezáltal a látszat által, hogy mintha a kenyeremet becsületesen szereztem volna, annyira elvakítottam a párisi rendőrség éles szemét is, hogy sohasem csiphettek semmin rajta, bárha elégszer voltam gyanu alatt. Ép mint most is. Mialatt látszólag önöknek mindent megakartam magyaráz ni, a valóságban

semmit sem magyaráztam meg. Egyszerűen megakartam akadályozni, hogy a bűnben czinkosként elcsipjenek, melylyel éppen most vádoltak, a mi sikerült is nekem, nevezetesen így!

Egy gyors mozdulattal felkapta s kihajtotta poharát, bárha Barnes megakartta abban akadályozni. Tíz perc múlva halva volt.

Fordította: ifjabb Möricz Pál.

KÖZGAZDASÁG.

Az »Anker« élet- és járadék biztosító társaság. XXXVIII. üzletévi zárszámadásából látható, hogy ezen társaság új üzletekben nagy gyarapodást mutat fel az elmúlt évben és a tartalékalapok jelentékenyen emelkedtek, valamint a nyereség jogosultsággal biztosítottak nyereségyosztaléka is nagyon kielégítő volt.

47.7 millió forintba emelkedtek a tartalék alapok, melyek az elvállalt kötelezettségek fedezésére szolgálnak, 58³/₄ millió forinton felüli összeget tesz ki a társaság vagyona, mely ingatlanokból (6 ház Budapesten és Bécsben) pupillaris kölcsönökből és pupillaris értékpapirokból áll. A társaság mindig arra törekedett, hogy biztosítottjainak a legnagyobb kedvezményeket nyújtsa és a társaság nyereségéből az idén is 100.000 frtot adott a biztosítottak nyereségyosztalékálpja részére.

A IV. IVa Cgd táblázattal M. osztalékterv szerint biztosítottak ez évben is — mint már 16 év óta — a fizetett évi díj 25%-át kapták nyereségyosztalék gyanant. A B. osztalékterv szerint Cga vagy Hga táblázattal biztosítottak — most telvén le az ezen módozat szerint biztosítottaknál az első három évi időszak — az összes 3 évi befizetett díjnak 3%-át kapták nyereségyosztalék gyanant.

A nyereségyosztalék készpénzben felvehető az évi díj csökkentésére vagy a biztosított összeg felemelésére fordítható.

Hajdúvármegye alispánjától.

5272

1897.

Hirdetmény.

A h.-bőszörményi régi kerületi székház folyó évi tatarozását 1897 frt 30 kr összeg erejéig engedélyeztem.

A fent említett munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1897 évi június hó 1-ső napjának d. e. 9 órájára, saját hivatalos helyiségemben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A benyújtandó ajánlathoz egy, a nagyterem egyszerű, de diszes festéséről készített vázlatrajz lesz melléklendő.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek, a hajdúvármegyei m. kir. állam-építészeti hivatalnak helyiségében, a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1897. máj. 11.

Rásó Gyula,

kir. tanácsos, alispán.

Az Ondódon

egy ház utáni föld szabad kézből eladó.

Ertekezhetni a kiadóhivatalban

Tisza-Polgáron,

a piacon, egy sarok

nagy üzlethelyiség,

lakással együtt bére kiadó.

Bővebbet

Suhajda József.

2128 ad./II. sz.
1897.

Hirdetmény.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium 12. osztálya 674. sz. 1897. évi április 7-én kelt rendelete folytán a községek, termelők és gazdasági egyletek kellő résztvevésre a hadsereg élelmi cikkek szállításánál felhívattak.

A 7. hadtest területén az idej szűkséglet körülbelül

34.000 métermázsa	zab
21.000 „	rozs
3.000 „	buza.

Azon nagybirtokosok és egyéb termelők, a kik még a nyilvános tárgyalás előtt a 7. hadtest intendánságánál ajánlatokat tenni szándékoznak, az illető feltételeket a hadtest intendánságánál közvetlenül megtudhatják.

A bérleti ügylet keresztül vitelénél tekintetbe veendő összes idevágó előírásokat is tartalmazó feltétel füzetek nyomtatványokként 4 krajczárnyi árért a Temesvári, Aradi és Naggyáradai katonai élelmezési raktároknál megszerezhetők.

Községeknek és egyéb termelőknek a hadügyminiszterium azon előnyt nyújtja, hogy azok

1. az ajánlatait már a nyilvános tárgyalás előtt benyújthatják,

2. hogy ajánlatai egyenlő árak mellett elsőséget kapnak és

3. hogy azok a különben előirt bánatpénz és óvadék letételétől mentetnek.

Temesvárott, 1897. május hóban.

A cs. és kir. 7. hadtest intendánsága.

P SERHOFER J. vértisztító labdaccai

azelőtt „Általános labdaccai” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdaccai esodas hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdaccai általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdaccai háziszerből ajánlatok minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epizavarok, májbajok, kólika, vértelések, aranyér, belétlenség, s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénységre, szax abból eredő bajoknál is: így sápkóránál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdaccai oly könnyen hatnak, hogy a legesekélye b fájdalomakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők. — A számítalan hálaíratból, melyet e labdaccai fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdaccaikat egyszer használta, meg van győződve azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felímulhatatlan vértisztító labdaccaiból utánvéttel. Fogadjon ez uton is legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermek ágyban meghűltem, olyanmódon, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van hogy ezen labdaccai engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáláltak.

Knifcz Teréz, Bécs-Ujhely, 887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondom ezenel Önnök 60 éves nagynéném nevében. Az illető öt éven át szenvedett gyomorhuruban és vízkórásban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondtam, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel Weinczettel Jozefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27-én.

Tekintetes ur! Anélkül ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdaccai értéke felett és azokat, ahol csak alkalm nyílik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom te szézzé-ant használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gottschdorf, Koblach mellett, Szilözia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék, Csakis az ön esodálatos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem öt éven át gyötört megszabadítottam. Ezen labdaccai nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel Zwackl Anna.

Ezen vértisztító labdaccai csakis a Pserhofer J. féle az arany birodalmi almához készített gyógyszerlárbau, Bécsben, a Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdaccaot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartalmazatik 1 frt 5 krba kerül: bérmentelen utánvételi küldésnél 1 frt. 40 kr. egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon eszközöltek) bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt, 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

N.B. Nagy elörjedésük következtében ezen labdaccai a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kérétek csakis Pserhofer J. vértisztító labdaccaikat követelni és csakis azok tekintetűk valódi minőségűnek lenniük használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással feketé színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva, mind

P SERHOFER J. gyógyszerész »zum goldenen Reichsapfel« Bécs, I., Singerstrasse 15. sz.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.

Bernhardi alpesifü liqueur Bernhard W. O.-tól Bregenzben, 1/2 üveg 2 frt 60 kr. 1/4 üveg 1 frt 40 kr. 1/2 üveg 76 kr.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatása legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerincgátás stb. stb. ellen, 1 frt 20 kr.

Tannochinnin hajkenőcs, Pserhofer J.-től Évek hosszú sora óta általános elismerve. Egy elegáns és szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Stendel tanártól, Útés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes-vagy gyuladt mell vagy más íly bajoknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fogbaizsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve 1 köcsöggel nyevon krajczár bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitűnő háziszér, hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen, egy üvegeske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1.50 (prágai csöppek) megcontott gyomor, rozsz emésztés 60

Élet-eszencia mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszér, üvegeske 60 22 kr., 2 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Ba'rich A. W.-től. Kitűnő háziszér a rozsz emésztés minden következményei u. m.: főfájás, szédülés gyomorgöres, gyomorbév, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabaizsam, egy üveg 50 krajczár, Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábhelet és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva baizsam, kitűnő szer golyva ellen. Egy üveg 40 kr., bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Stoll-féle Kolapraeparatunek. Kitűnő szer az idegek rötítésére gyomorbajok esetén s a végbél megbetegedésénél. liter Kola Elixir, vagy bor 3 frt, — 1/2 liter 1 frt 60 kr., — 1/4 liter 85 kr.

Kola-Elixir vagy bor, üvegekben darabonként 5 frt 50 — kr, 3 frt — 1 frt 60 kr.

Mia-Poko, kit. szer egyoldalu fejfájás, fogfájás, rheumatizmus stb. ellen 1 frt

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdetett összes bel-és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. — Postán megrendelések a leggyorsabban eszközölteknek, ha a pénzüsszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek. Budapestben

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírassal feketé színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Raktár Budapestben: Török József gyógyszerész urnál Király-utca 12. sz.